

**Před Vrchním soudem Jeho Veličenstva
Obchodními a majetkovými soudy Anglie a Walesu
Technologicko-stavebním soudem:**

**Královská koruna (na podnět agentury Good Law Project) jako žalobce
Ministr Úřadu vlády jako odpůrce
Public First Ltd. jako zainteresovaná osoba**

Soudkyně O'Farrell:

1. Toto je slyšení ve věci požadavku navrhovatele na soudní přezkoumání odpůrceva zadání veřejné zakázky na poskytování průzkumu pomocí fokusních skupin a komunikačních služeb (dále jen „zakázka“) bez veřejného oznámení či výběrového řízení, realizované podle předpisu 32(2)(c) zákona o veřejných zakázkách z roku 2015.
2. Uzavření smlouvy se zainteresovanou stranou (Public First) bylo stvrzeno v dopise od odpůrce datovaném 5.6.2020 a emailu od Public First datovaném 8.6.2020. Smlouva nabyla účinnosti 3.3.2020 a vypršela 2.9.2020
3. Služby, kterých se smlouva týkala, zahrnovaly:
 - I. Sestavování fokusních skupin a/nebo malých fokusních skupin podle dohodnutých kritérií zahrnujících širší veřejnost a klíčové podskupiny vymezené demografií, věkem či jinými dohodnutými kritérii;
 - II. Dodání shrnutí výsledků průzkumu ještě týž den a podrobnější zprávy druhý den od provedení experimentu s fokusní skupinou.
 - III. Zajištění prostředků pro podporu komunikace Downing Street přímo na místě.
4. Navrhovatel podává žalobu založenou na následujících bodech:
 - I. První bod: Nebyla nutnost pro udělení zakázky bez výběrového řízení podle předpisu 32(2) (c). Navrhovatel je toho názoru, že udělení zakázky společnosti Public First bez soutěže nebylo nezbytně nutné. Vláda již měla několik platných smluv s jinými dodavateli, které mohla využít k zadání projektu; případně měla omezit délku smlouvy a na jejím základě poskytovaných služeb na několik týdnů, což byl dostatečný čas na naplnění potřeb odpůrce, a během nich vypsát regulérní výběrové řízení k zajištění dlouhodobějšího poskytování služeb.
 - II. Druhý bod: Udělení zakázky na dobu šesti měsíců bylo nepřiměřené. Navrhovatel je toho názoru, že přestože byl důvod k uplatnění předpisu 32, zakázka měla být omezena na

bezprostřední požadavky odpůrce, zatímco by bylo vykonáno výběrové řízení k zajištění dlouhodobějšího poskytování služeb.

III. Třetí bod: rozhodnutí udělit zakázku společnosti Public First zavdalo důvod k podezření z podjatosti v rozporu s principy veřejného práva. Navrhovatel je toho názoru, že objektivní a informovaný pozorovatel musí dojít k závěru, že vzhledem k osobnímu vztahu mezi zadavatelem a některými z členů správní rady Public First je zde důvod k podezření z podjatosti.

5. Odpůrce všechny důvody odmítá:

I. V reakci na první bod je odpůrce toho názoru, že podmínky pro udělení zakázky na základě předpisu 32(2)(c) zákona o veřejných zakázkách byly splněny. Neodkladné a dlouhodobé zajištění výzkumných služeb společností Public First bylo nezbytné k tomu, aby bylo možné čelit závažným rizikům, která pandemie covidu-19 představovala pro veřejné zdraví. Nebyl dostatek času na vykonání zrychleného výběrového řízení ve formě otevřeného či omezeného řízení, ani na vypsání řízení podle již existujícího rámce. Jiných potenciálních dodavatelů nebylo využito, protože nedokázali poskytnout požadované služby.

II. V reakci na druhý bod je odpůrce toho názoru, že udělení zakázky na dobu šesti měsíců nepřiměřené nebylo. Rozsah krize byl v dobách míru bezprecedentní. Poskytnutí výzkumných služeb bylo nezbytné k zajištění efektivního zdravotnického informování veřejnosti. Odpůrce nemohl riskovat, že smlouva vyprší před vyvrcholením krize a, kdy to nastane, nebylo jisté. Nepřiměřené by bylo odebrat zdroje určené k jiným klíčovým činnostem za účelem zajištění těchto služeb.

III. V reakci na třetí bod je odpůrce toho názoru, že objektivní a informovaný pozorovatel, který by znal fakta, by musel ve všech okolnostech případu dojít k závěru, že k podezření z podjatosti zadavatele není důvod. Rozhodnutí zadat zakázku společnosti Public First bylo vykonáno na základě její expertizy, zkušeností a schopnosti vykonávat požadované odborné služby, které bylo nutné zajistit velmi rychle. Narozdíl od odborného posouzení nebyly osobní vztahy relevantním faktorem při rozhodování.

6. Dále odpůrce odmítá, že by měl navrhovatel dostatečný důvod k podání žaloby ve formě soudního přezkoumání.

První vlna pandemie covidu-19

7. Na počátku roku 2020 se Evropou prohnala vlna covidu-19. 11.3.2020 oznámil generální ředitel Světové zdravotnické organizace, že covid-19 byl klasifikován jako pandemie.

8. 13.3.2020 se ve velkém rušily sportovní události včetně zápasů Premier League a londýnského maratonu.
9. 16.3.2020 zahájil premiér každodenní tiskové brífinky, ve kterých žádal veřejnost o omezení zbytných kontaktů a cest, aby se národní zdravotnická služba dokázala s pandemií vypořádat.
10. 17.3.2020 uzavřela Evropská unie své vnější hranice ve snaze omezit šíření covidu-19
11. 18.3.2020 oznámila vláda, že většina škol v Anglii bude od pátku 20.3.2020 uzavřena. Vlády Skotska a Walesu rovněž oznámily, že školy uzavřou.
12. 20.3.2020 vláda nařídila všem hostincům, restauracím, tělocvičnám a jiným společenským objektům uzavřít provoz. Byl představen systém náhrad.
13. 23.3. 2020 vydal premiér v projevu k národu přenášeném televizí první příkaz zdržovat se doma. V něm požádal britské občany, aby: „zůstali doma, chránili zdravotnictví a zachránili životy.“
14. 25.3.2020 Byl přijat koronavirový zákon, obsahující nouzová ustanovení týkající se koronaviru a udělující vládě rozsáhlé pravomoci k omezení svobody pohybu jednotlivce v zájmu zajištění ochrany veřejného zdraví.
15. 9.4.2020 zaznamenalo Spojené království nejvyšší přírůstek úmrtí v souvislosti s koronavirem v první vlně - 1073.
16. 10.5.2020 premiér oznámil plány na částečné uvolnění první vlny restrikcí.
17. Během června a července 2020 byly restriktce postupně uvolňovány a nahrazovány pokyny k dodržování odstupů v souladu s upravenými předpisy.

Zakázka společnosti Public First

18. Před rokem 2020 získávala kancelář premiéra a Úřad vlády informace o názorech veřejnosti na vládní strategie a komunikaci prostřednictvím průzkumných služeb třetích stran. Tyto služby zahrnovaly kvantitativní průzkum sestávající z rozsáhlých studií, jež poskytovaly číselně vyjádřená data, a kvalitativní průzkum zahrnující fokusní skupiny, který objasňoval názory členů skupiny. Tento průzkum byl pořizován pomocí rámce známého jako Research Marketplace Dynamic Purchasing System (RM DPS), který spravovala Královská obchodní služba (CCS). RM DPS umožňuje veřejným institucím nakupovat služby průzkumu trhu pomocí výběrového řízení ze seznamu předem registrovaných dodavatelů.
19. Jedním z registrovaných dodavatelů je společnost Public First. James Frayne, zakladatel a ředitel společnosti, ji popisuje jako středně velkou agenturu specializující se na průzkum veřejného mínění ve věcech komplexních otázek vládní strategie a také na analýzu strategií a komunikací.

20. Na začátku února 2020 zadal úřad vlády společnosti Public First zakázku na provedení diskrétního průzkumu veřejného mínění pomocí fokusních skupin v rámci přípravy na premiérův projev ohledně rozpočtu naplánovaný na pozdější datum téhož měsíce (tzv. „Narrative Appointment“). Tyto služby nezahrnovaly průzkum vztahující se ke covidu-19. Ani Dominic Cummings, tehdejší hlavní poradce premiéra, ani Michael Gove, ministr Úřadu vlády, se nepodíleli na pověření Public First k vykonání tohoto zadání, a ani to není předmětem žaloby.
21. Na konci února 2020 bylo zřejmé, že covid vyvolal celonárodní krizi. Vláda se rozhodla, že k poskytnutí správných doporučení, které by ovlivnily chování veřejnosti tak, aby se zmírnilo šíření viru, pomohly zabránit přetížení národní zdravotnické služby a zachránily životy, potřebuje řádně porozumět veřejnému mínění. Požadované informace zahrnovaly rozsah znalostí veřejnosti o covidu-19 a o souvisejících bezpečnostních informacích, současné chování veřejnosti a její reakce na vládní briefinky a komunikaci a jejich porozumění.
22. Odpůrce ustanovil covidové komunikační středisko, které mělo veřejnost informovat o covidu 19. Výkonný ředitel pro vládní komunikaci Alex Aiken svolával dvakrát denně zasedání, na kterých se řešily hlavní oblasti činnosti, a účastnil se i premiérových informačních schůzek. Průzkum chování veřejnosti pro středisko zajišťovala několik ministerstev a agentur včetně „Britain Thinks“ pro Ministerstvo zdravotnictví a agentury „Behavioral Insight Team,“ která prostřednictvím RM DPS zajišťovala průzkumné služby podle potřeby.
23. Dominic Cummings se účastnil několika schůzek se zástupci ministerstva zdravotnictví, odboru pro veřejné zdraví a národní zdravotnické služby. Na jednáních panovala shoda na tom, že k boji se šířením nemoci v době bez plošného testování a vakcín (v té době teprve záblesk naděje na obzoru) je zapotřebí jasná a efektivní komunikace s veřejností. Dominic Cummings byl toho názoru, že je zásadní získávat v těchto záležitostech informace rychle a nepřetržitě z několika zdrojů, tak aby se dala triangulovat data; to znamená srovnávat data z různých zdrojů, porovnávat tak jejich přesnost a vytvořit si komplexní představu. Jedním ze zdrojů shromažďovaných dat byly i fokusní skupiny.
24. Dominic Cummings vyjádřil znepokojení nad tím, že vládní komunikace není tak efektivní, jak by mohla, a že může vést ke zmatení a znepokojení veřejnosti v době, kdy byly ve Spojeném království potvrzeny první případy nákazy covidem-19. Podle něj neměl odbor pro veřejné zdraví ty správné nástroje, které by mu umožnily vyhovět komunikačním požadavkům začínající pandemie; neměl ani personál, ani zkušenosti nutné k rychlému informování veřejnosti v požadovaném rozsahu; stejným nedostatkem trpělo ministerstvo, zdravotnická

služba i úřad vlády. Považoval proto za nutné zajistit služby fokusních skupin od externích poskytovatelů.

25. O svých názorech informoval i Alexe Aikena. 27.2.2020 Alex Aiken informoval svůj tým o potřebě urgentního zajištění fokusních skupin, které by otestovaly záležitosti týkající se covidu 19 a jejichž výsledky by ještě následující den mohly být doručeny do Downing Street, jak je zřejmé z jeho emailu z 27.2.2020:

„Dominic Cummings vyjádřil obavu, že kreativní přístup ke coronavirovým kampaním není vhodný. Proto bude nutné, abyste kampaně na zítřejší schůzi svolané Dominicem (nejspíše v 15 hodin, ale přesný čas ještě bude potvrzen) obhájili.

Kontaktujte prosím kreativní a průzkumné agentury, které na kampaních pracují, a ujistěte se, že budou na schůzce rovněž zastoupeny.

Jak víte, je důležité, abychom toto zvládli, využijte tedy naše týmy podle potřeby.“

26. Helen Strattonové, vedoucí oddělení analýzy GCS, kanceláře premiéra a úřadu vlády, bylo známo, že společnost Public First má 27.2.2020 večer v Crawley vykonávat průzkum s fokusními skupinami v rámci její činnosti v již zmíněném průzkumu „Narrative Appointment.“ Stratton tedy navrhla, aby Public First tyto fokusní skupiny místo toho zaměřila na průzkum týkající se covidu 19.